

Eliyaah — Tirada Kow iyo Toban

Khaladkii Kowaad

Jeff Pippenger

2023-10-15

Kacdoonkii dibiga dahabka ahaa ee Haaruun bilowgii Israa'iiltii hore, si nebinnimo ah ayuu ula jaanqaadaa kacdoonkii Yeroboocaam bilowgii tobanka qabiil ee boqortooyadii waqooyi ee Efrayim. Taariikhahaan quduuska ahi waxay tusaale ahaan u matalaan kacdoonkii Adventism-ka ee 1863.

Dabcan, waxaa jira markhaatiyo kale oo ku saabsan 1863, hase yeeshee Haaruun iyo boqor Yerobocaam waxay bixiyaan markhaatiyo dul saaran taariikhda 1863, oo dhammaan taariikhahaasina waxay muujinayaan dhaqdhaqaaqa boqol iyo afar iyo afartan kun, kaas oo ah geeska Protestant-ka, ma aha oo keliya inta lagu jiro maalmaha ugu dambeeya ee boqortooyada lixaad ee waxsii sheegidda Kitaabka Quduuska ah, balse ilaa xidhitaanka albaabka nimcada. Taariikhahaas sidoo kale waxay ka hadlaan taariikhda isbarbar socota ee geeska Jamhuuriga ee boqortooyada lixaad.

Guud ahaan waa run aad u adag kuwa rumaysan in kiniisadda Adventistka ee Maalinta Toddobaad ay tahay dadka hadhay ee Ilaah dhammaadka dunida. Aaminsanaantaas waa qaladkeenna kowaad. Ma jirto caddayn kitaabi ah oo muujinaysa in kiniisadda La'odikiya ay matasho dadka loo sarraysiinayo calan ahaan inta lagu jiro dhibaatada sharciga Axadda. Qaladkeenna kowaad waa aqbalidda mala-awaalka beenta ah ee ah in arrintu sidaan tahay. Calamadda dhammaadka dunida waxaa ka kooban kuwa ay eryeen xubnaha sunagogga Shayddaanka.

Oo calan buu u taagi doonaa quruumaha, oo wuxuu soo ururin doonaa kuwa reer binu Israa'iil ee la eryay, oo wuxuu wada ururin doonaa kuwa Yahuudah ee kala firidhsanaa afarta geesood ee dhulka. Ishacyaah 11:12.

Waa Adventist-yada La'odikiya ee dibadda u tuura kuwa ay tahay inay noqdaan calamadda.

Maqla erayga Rabbiga, kuwiinna eraygiisa ka gariira; Walaalihiinnii idin nebaa, oo magacayga aawadiis idiin eryay, waxay yidhaahdeen, Rabbiga ha la ammaano; laakiinse isagu wuxuu u muuqan doonaa farxaddiinna, iyaguna way ceeboobi doonaan. Ishacyaah 66:5.

Kuwa calanka waxaa loo eryaa “magaca” Masiixa aawadiis. Magaca nacaybka dhaliya waa Alfa iyo Oomega, waayo mabda'a Alfa iyo Oomega ayaa si cad u aqoonsada cidda kaniisadda Adventist-ka ee maalinta toddobaad ku metesho waxsii sheegidda Kitaabka Quduuska ah. Masaalka tobanka bikradood wuxuu matalaa Adventism-ka.

“Masaalka tobanka bikradood ee ku qoran Matayos 25 ayaa sidoo kale muujinaya waayo-aragnimada dadka Adventistka ah.” The Great Controversy, 393.

Masalku wuxuu rumoobay bilowgii Adventism-ka, wuxuuna haddana mar labaad si xaraf-xaraf ah ugu rumoobayaa dhammaadka.

“Inta badan waxaa laygu tilmaamaa masalka tobanka gabdhood oo bikrado ah, shan ka mid ahi xigmado lahaayeen, shanna nacasyo ahaayeen. Matalkaasu si buuxda, xarafka xarafka ka dambeeya, waa rumoobay, waana rumoobi doonaa, waayo wuxuu leeyahay khusayn gaar ah waqtigan, oo sida farrinta malaa’igta saddexaad, wuu rumoobay, wuuna sii ahaan doonaa runta hadda jirta ilaa dhammaadka wakhtiga.” Review and Herald, August 19, 1890.

Bikradaha nacasyada ah ee toosa oo garwaaqsada in aanay saliid lahayn waa La’odikiyaanka.

“Xaaladda Kaniisadda ee ay matalaan bikradaha nacasyada ah, waxaa kaloo looga hadlaa inay tahay xaaladda La’odikiya.” Review and Herald, August 19, 1890.

Halgan ay la tacaalayaan bikradaha caqliga leh, oo weliba lagu matalo kaniisadda Filadelfiya, waa mid ay la leeyihiin kaniisad sheeganaysa inay Yuhuud yihiin, laakiin sidaas ma aha.

Bal eeg, kuwa sunagogga Shayddaanka ah, kuwa isku sheegaya inay Yuhuud yihiin, hase yeeshee aan ahayn, balse been sheega—bal eeg, waxaan ka dhigi doonaa inay yimaadaan oo ay ku sujuudaan cagahaaga hortooda, oo ay ogaadaan inaan ku jeclaaday. Muujintii 3:9.

Walaal White waxay ka hadlaysaa aayaddan daabacaaddii ugu horraysay ee ka dambaysay niyad-jabkii weynaa.

“Waxaad u malaynaysaa in kuwa ku sujuuda quduusiinta cagahooda hortooda, (Muujintii 3:9), ay ugu dambaynta badbaadi doonaan. Halkan waa inaan kugu khilaaf; waayo, Ilaah wuxuu i tusay in kooxdani ahaayeen Adventists qirtay rumaysadka, kuwaas oo dib uga dhacay, oo ‘markale iskutallaabta u qodbay Wiilka Ilaah naftooda, oo ceeb bayaan ah geliyey.’ Oo inta lagu jiro ‘saacadda jirraabadda,’ oo weli iman doonta, si loo muujiyo dabecadda runta ah ee mid kasta, waxay garan doonaan in ay weligood lumeen; oo iyagoo ku hafanaya murugada ruuxa, ayay ku sujuudi doonaan quduusiinta cagahooda hortooda.” Word to the Little Flock, 12.

Cutubka shanaad ee Ishacyaah ayaa markii ugu horraysay lagu xusay gabayga beerta canabka, kaas oo Masiixu dabadeed adeegsaday.

Haddaba waxaan u gabyi doonaa gacaliyahayga gabay ku saabsan kii aan jeclaa iyo beertiisii canabka ahayd. Gacaliyahaygu wuxuu lahaa beer canab ah oo ku taal buur aad u barwaaqo badan; wuuna ooday, oo dhagaxyadiina wuu ka guray, oo wuxuu ku beeray geedka canabka ugu wanaagsan, oo munaarad ayuu ka dhex dhisay, oo weliba meel lagu tumo canabkana wuu ka sameeyey dhexdeeda; markaasuu eegay inay canab dhasho, laakiinse waxay dhashay canab duur ah. Oo haatan, dadowga Yerusaleem degganow, iyo nimanka Yahuudahow, waan idin baryayaaye, aniga iyo beertayda canabka ah dhexdeenna kala xukuma. Maxaa kale oo loo samayn kari lahaa beertayda canabka ah oo aanan ku samayn? Haddaba bal maxay, markii aan eegay inay canab dhasho, u dhashay canab duur ah? Ishacyaah 5:1–4.

Masaalku ha ahaado Axdigii Hore ama Axdiga Cusubba wuxuu qeexayaa in kiniisadda Ilaah uu Ilaah diiday, maxaa yeelay way diiday inay soo saarto midhihii loo taagay inay dhalaan. Ishacyaah shan, dhammaadka masaalka, waxaa lagu tilmaamay ciqaabta canabka beerta, iyadoo isla mar ahaantaasna la ballanqaadayo in calan kor loogu qaadi doono quruumaha. Si cad, canabka

beertu ma aha calanka.

Sidaas daraaddeed cadhadii Rabbigu waxay ku gubatay dadkiisii, oo gacantiisuu ku fidiyey korkooda, wuuna dhufstay iyaga; buurihiina way gariireen, bakhtigooduna wuxuu ku daadsanaa badhtamaha jidadka. Waxyaalahan oo dhan aawadood cadhadiisii ma ay jeesan, laakiinse gacantiisu weli way fidsan tahay. Oo wuxuu quruumaha fog ka taagi doonaa calan, oo wuxuu uga foodhi doonaa iyaga dhulka darafkiisa; oo bal eeg, si degdeg ah oo dhaqso leh bay u iman doonaan. Ishacyaah 5:25, 26.

Markii Ciise dabadeed gabayga ugu qaaday masaale ahaan, gunaanadkiisu wuxuu ahaa si la mid ah mid go'aan leh.

Maahmaah kale dhegaysta: Waxaa jiray nin guri leh oo beer canab ah beeray, hareeraheedana dayr ku wareejiyey, meel lagu tumo canabkana ka qoday dhexdeeda, munaaradna ka dhisay; markaasuu u kireeyey beeralay, oo dal fog u safray. Goortii wakhtigii midhaha la gaadhayna, addoommadiisii ayuu u diray beeralaydii, si ay uga soo qaataan midhihii beerta. Laakiinse beeralaydii addoommadiisii way qabteen; mid way garaaceen, mid kalena way dileen, mid kalena way dhagheen. Haddana addoommo kale ayuu diray, oo kuwii hore ka badan; iyagiina sidaas oo kale ayay ku sameeyeen. Ugu dambayntiise wiilkiisii ayuu u diray, isagoo leh, Wiilkayga way maamuusi doonaan. Laakiinse markay beeralaydii wiilkii arkeen, ayay dhexdooda iska yidhaahdeen, Kanu waa dhaxal-sugaha; kaalaya aynu dilnee, oo aynu dhaxalkiisa qabsanno. Markaasay qabteen, oo beertii canabka dibaddeeda ugu tuureen, wayna dileen. Haddaba marka sayidka beerta canabku yimaado, muxuu ku samayn doonaa beeralaydaas? Waxay ku yidhaahdeen, Nimankaas sharka leh si xun buu u halligi doonaa, beertiisa canabkana wuxuu u kireyn doonaa beeralay kale oo xilliyadooda midhaha u keeni doona. Ciise wuxuu ku yidhi, Miyeydaan weligiin Qorniinka ka akhriyin, Dhagixii kuwa wax dhisayaa diideen, kaasaa madaxii geeska noqday; taas u xagga Rabbiga ayay ka timid, waana yaab indhahayaga ku ah? Sidaa darteed waxaan idinku leeyahay, Boqortooyada Ilaah waa laydinka qaadi doonaa, waxaana la siin doonaa quruun midhaheeda keenta. Oo ku alla kii dhagaxan ku dhaca waa jabi doonaa; laakiin ku alla kii uu ku dul dhaco, wuu burburin doonaa oo budo ka dhigi doonaa. Oo wadaaddadii sare iyo Farrisiintii markay masaalladiisii maqleen, waxay garteen inuu iyaga ka hadlayey. Matayos 21:33–45.

Kaniisadda Ettiin-maalmoodleyda Adventist-ka ee La'odikiya ma aha calanka kor loo qaado. Beerta canabka ee maalmaha ugu dambeeya, taas oo Israa'iiltii hore ay astaan u ahayd, waa kaniisadda Ettiin-maalmoodleyda Adventist-ka ee La'odikiya; hase yeeshee waxaa jiri doona qaran soo saara midhaha u qalma inay noqdaan midhaha ugu horreeya, kuwaas oo ah waxa boqol iyo afar iyo afartan kun yihiin.

Kuwaanu waa kuwii aan dumarka isu nijaasayn; waayo, bikrado bay yihiin. Kuwaanu waa kuwii Wanka raaca meel kastoo uu tago. Kuwan waxaa laga soo furtay dadka dhexdooda, iyagoo ah midhaha ugu horreeya oo Ilaah iyo Wankaba loo bixiyey. Muujintii 14:4.

Calan ahaan ayaa Mulkiiluhu u adeegsan doonaa inay ku soo ururiyaan goosashada ugu dambaysa. Kaniisadda La'odikiya ee Seventh-day Adventist waa beertii canabka ahayd ee diidday dhagaxii aasaaska ee toddobadii goor ee Muuse. Laga bilaabo xilligaas waxay si tartiib-tartiib ah ugu sii

degtay gudcur sii weynaanaya oo sii weynaanaya. Calanku wuxuu ahaan doonaa “xididkii Yesay.” Xididka Yesay, ama Daa’uud, wuxuu u taagan yahay runta ugu dambaysa ee Ciise u soo bandhigay Yuhuuddii doolda badnayd ee taariikhdiisa. Waa astaan u ah mabda’a Alfa iyo Oomeega, kaas oo beerfalayaasha aan aaminka ahayn ee Israa’iiltii hore iyo tan casriga ahuba ay diidaan inay fahmaan.

Oo maalintaas waxaa jiri doona xididkii Yesay, kaas oo u taagnaan doona calamad dadyowga; isaga ayay quruumuhu dooni doonaan, nasashadiisuna waxay ahaan doontaa mid ammaan badan. Ishacyaah 11:10.

Walaasha White iyo James White waxay si cad u aqoonsadaan in dhaqdhaqaaqu sannadkii 1856 noqday La’odikiya; haddaba goormay iyadu sheegtay in uu weligiis aqbalay farriintii loo diray reer La’odikiya? Marna ma ay sheegin. Khaladkeenna ugu horreeya waa in aynu aqbalno sheegashada ah in kaniisadda Seventh-day Adventist ay ahayd kaniisad guulaysatay intii ay taariikhda ku soo socotay. Xaqiiqdu waa si buuxda taas lidkeeda. Haddii aynu aqbalno qodobkaas hore ee khaldan, indhahayagu way ka xirmayaan xaqiiqooyinka nebiyadeed ee si kale wax u baraya. Tusaale ahaan, Walaasha White marar badan ayay caddeysaa in taariikhda reer binu Israa’iilkii qadiimiga ahaa ee muuqda ay tusaale u tahay waayo-aragnimada iyo taariikhda reer binu Israa’iilka ruuxiga ah ee casriga ah. Badanaa marka ay reer binu Israa’iilkii qadiimiga ahaa u soo qaadato inay tusaale u yihiin reer binu Israa’iilka casriga ah, isla mar ahaantaana waxay soo xigataa hadalka caanka ah ee rasuul Bawlos ee isla xaqiiqadaas.

Haddaba waxyaalahan oo dhammu waxay ugu dheceen iyaga inay tusaale u noqdaan; oo waxaa loo qoray digniinteenna, innaga ay dhammaadka wakhtiyadu nagu yimaadeen. 1 Korintos 10:11.

Rasuul Bawlos aayadda kow iyo tobnaad waxa uu soo koobayaa tobankii aayadood ee ka horreeyey.

Weliba, walaalayaalow, ma doonayo inaad jaahil ka ahaataan in awowayaasheen oo dhammu ay daruurta hoosteeda wada ahaayeen, oo kulligoodna badda ka wada gudbeen; oo kulligoodna Muuse loogu baabtiisay daruurta iyo badda dhexdeeda; oo kulligoodna waxay wada cuneen cunto ruuxi ah oo isku mid ah; oo kulligoodna waxay wada cabbeen cabbitaan ruuxi ah oo isku mid ah; waayo, waxay ka cabbeen Dhagaxii ruuxiga ahaa ee iyaga daba socday; Dhagaxaasi Masiix buu ahaa. Laakiin intooda badan Ilaah kuma uu farxin; waayo, cidlada ayaa lagu laayay. Haddaba waxyaalahaasu waxay noogu ahaayeen tusaalooyin, si aynaan u damcin waxyaalo shar ah, sidii iyaguba u damceen. Sidoo kale sanamcaabudayaal ha noqonnina, sida qaar iyaga ka mid ah ahaayeen; sida qoran, Dadku waxay fadhiisteen inay wax cunaan oo wax cabbaan, markaasay u kaceen inay ciyaaraan. Sidoo kale yeynan sino gelin, sida qaar iyaga ka mid ahi u galeen, oo hal maalinna waxaa ku dhintay saddex iyo labatan kun. Sidoo kale yeynan Masiixa tijaabin, sida qaar iyaga ka mid ahi u tijaabiyeen, oo abeesooyin baa baabbi’iyey. Sidoo kale ha gunuunacina, sida qaar iyaga ka mid ahi u gunuunaceen, oo halaaguhu baa baabbi’iyey. 1 Korintos 10:1–10.

Bawlos iyo Walaashii White uma adeegsadaan Israa'iiltii hore tusaale ahaan qoom guulaystay oo xaq ah. Taas beddelkeeda. Bawlos wuxuu soo koobayaa tobankaas aayadood ee hore, aayadda kow iyo tobnaad, dabadeedna aayadda ku xigta wuxuu ku caddaynayaa casharka ay tahay in taariikhda Israa'iiltii hore u gudbiso kuwa wax arki doona.

Sidaas daraaddeed kii u malaynaya inuu taagan yahay ha iska jiro inuusan dhicin. 1 Korintos 10:12.

Israa'iiltii hore waxay bixisaa tusaale qoom ah oo Ilaah u yeedhay, Ilaahna hoggaamiyey, wax sii sheegyadii Ilaahna rumoobay, haddana tallaabo kasta Ilaah kaga caasiyoobay, ugu dambayntiina iskutallaabta ku qodbay Abuuraha samada iyo dhulka! Adventistiyadu dhib kuma qabaan qirashada xaqiiqooyinkan ku saabsan Israa'iiltii hore, hase yeeshee marar dhif ah ayay u oggolaadaan digniintii loogu talagalay inay ka dhex jabto indha-la'aantooda La'odikiya. Waxa laga yaabaa inay soo xigtaan meelaha ay Sister White kaga tilmaamayso kaniisadda inay tahay tufaaxa isha Ilaah, waana sidaas, hase yeeshee jacaylka Ilaah u qabo dadkiisu maro ma saaro xaaladdooda dhabta ah. Kuwuu jecel yahay wuu canaantaa oo edbiyaa. In kastoo kaniisadda Ilaah ay sidaas ugu tahay tufaaxa isha Ilaah, haddana Ciise si aad u cad ayuu u soo koobay xiriirka uu la leeyahay tufaaxaas, tufaaxiisa.

Qudusay, Qudusay, ta dishid nebiyada, oo dhagax ku disha kuwa lagu soo diray; imisa jeer ayaan doonayay inaan carruurtaada isu soo ururiyo, sida digaagaddu ubadkeeda baalasheeda hoostooda ugu ururiso, idinkuse ma aydnaan doonayn! Bal eega, gurigiinnii waa laydiin ka tegey cidlo; oo run ahaantii waxaan idinku leeyahay, ima arki doontaan ilaa wakhtigu yimaado markaad tidhaahdaan, Waxaa barakaysan kan ku imanaya magaca Rabbiga. Luukos 13:34, 35.

Su'aalaha waa in la isweydiiyaa, "Masiixu dhab ahaan ma ku muujinayaa dhammaadka bilowga? Israa'iiltii hore dhab ahaantii ma tusaale u tahay Israa'iilta casriga ah?" Dhibaatadii Israa'iiltii hore taariikhdooda oo dhan ka jirtay waxay ahayd in ay rumaysnaayeen in dhaxalkoodu caddeynayo inay yihiin dadkii Ilaah, sidaas darteedna aanay wax kale noqon karin, oo aan ka ahayn dadkii Ilaah. Taas aawadeed ayay wakhtigii Yeremyaah ku andacoon jireen inay yihiin macbudka Rabbiga.

Kanu waa eraygii Yeremyaah uga yimid xagga Rabbiga, isagoo leh, Istaag iridda guriga Rabbiga, oo halkaas ka naadi eraygan, oo dheh, Maqla erayga Rabbiga, kuwiinna dalka Yahuudah oo dhammow, oo irradan ka soo gala inaad Rabbiga caabuddaan. Rabbiga ciidammadu wuxuu leeyahay, oo ah Ilaaha reer binu Israa'iil, Jidadkiinna iyo falimihiinnaba hagaajiya, oo anna waxaan idin dejin doonaa meeshan. Ha isku hallaynina erayo been ah, idinkoo leh, Kanu waa macbudkii Rabbiga, macbudkii Rabbiga, macbudkii Rabbiga. Yeremyaah 7:1-4.

Khiyaanadan isla kaas ah ayaa Yooxanaa Baabtiisaha isaguna xoogga saaray.

Waxaana isaga lagu baabtiisay Webi Urdun, iyagoo dembiyadooda qiranaya. Laakiin goortuu arkay Farrisiin badan iyo Sadduqiin oo u imanaya baabtiiskiisa, ayuu ku yidhi, Jiil jilbisoyin ahow, yaa idiinka digay inaad ka carartaan cadhada imanaysa? Haddaba soo saara midho ku habboon toobadda; oo ha ku fikirina inaad naftiinna ku tidhaahdaan, Ibraahim baa noo ah

aabbe; waayo, waxaan idinku leeyahay, Ilaah wuxuu dhagaxyadan ka kicin karaa carruur Ibraahim u ahaata. Oo imminkana faaskii waxaa la dhigay xididka geedaha; sidaas daraaddeed geed kasta oo aan midho wanaagsan soo bixin waa la jaraa, dabkana waa lagu tuuraa. Matayos 3:6–10.

Fahamkaas qaldan ee isla taas ah ee ku dhex jirta Adventism-ka, taas oo lagu asteeyey weedha ah “Macbudka Rabbiga, annaga ayaa nahay,” iyo in aynu nahay “farcankii” ruuxiga ahaa ee Ibraahim, ayaa ah muujinta ugu weyn ee indha-la’aanta La’odikiya.

“Ilaah wuxuu diraa ergooyin si ay dadkiisa ugu sheegaan waxa ay waajib tahay inay ahaadaan oo ay sameeyaan si ay u addeecaan sharciyadiisa xaqnimada, kuwaas oo haddii nin sameeyo, uu weliba ku noolaan doono. Waa inay Ilaah ka jeclaadaan wax kasta, iyadoo aan yeelan ilaahyo kale oo isaga ka horreeya; waana inay deriskooda u jeclaadaan sida naftooda, iyadoo ku sameynaya waxa ay jeclaan lahaayeen in isaga uu iyaga ku sameeyo.

“Xataa hal dhibic oo ka mid ah sharciga quduuska ah ee Ilaah looma qaadan karo si fudud ama ixtiraam-darro. Kuwa ku xadgudba ‘Rabbigu sidaas buu leeyahay,’ waxay hoos joogaan calanka amiirka gudcurka, iyadoo ku jira fallaago ka dhan ah Abuurahooda iyo Bixiyahooda. Waxay isku sheegtaan ballamihii la siiyey kuwa addeeca, iyadoo leh, Macbudka Rabbiga, macbudka Rabbiga ayaannu nahay, halka ay Ilaah sharaf-darro ugu sameeyaan iyadoo si qaldan u matalaya dabeecaddiisa, iyadoo samaynaya isla waxyaalihii uu ku amray inaanay samayn. Waxay dhisaan halbeeg aanu Ilaah bixin. Tusaalahoodu waa mid marin-habaabinaya, saamayntooduna waa mid fasahaadinaysa. Iyagu iftiin kuma aha dunida, waayo ma raacaan mabaadi’da xaqnimada.

“Raggu ma muujin karaan khiyaano ka weyn tan ay Ilaah ugu geystaan markay iska indhatiraan iftiinka uu u soo diro. Kuwa sidaas yeela waxay marin habaabiyaan jaahiliinta, waayo waxay taagaan calaamado-hage oo been ah. Waxay si joogto ah u qalloociyaan mabaadi’da daahirka ah....”

“Erayada Qorniinka Quduuska ah ayaa si cad noogu sheegaya sababta baabba’u ugu timid quruunta Yuhuudda. Waxay lahaayeen iftiin weyn, barakooyin hodan ah, iyo barwaaqo yaab leh. Laakiin waxay noqdeen kuwo aan daacad u ahayn aamminnadii loo dhiibtay. Si daacad ah ugama ay shaqayn beerta canabka ee Rabbiga, mana ay siin midhiihii ka soo baxa. Waxay u dhaqmeen sidii inaan Ilaah jirin, sidaas daraaddeedna balaayo ayaa ku habsatay.” Manuscript Releases, volume 14, 343–345.

Israa’iil waxay rumaysnaayeen in maadaama Ilaah doortay bilowgii taariikhdooda, ay weligood ahaan doonaan dadkiisa la doortay. Waxaase ka sii daran, waxay kaloo rumaysnaayeen in maadaama ay ahaayeen dadkiisa la doortay, uu maamuusi doono, inkastoo ay diideen inay isaga maamuusaan. Si nebiyaysan, waxay ahaayeen dadkiisa la doortay ilaa laga furo, hase yeeshee weligood ma ay noqon dadkii Ilaah doonayay inay noqdaan. Xaqnimada dadka la doortay laguma go’aamiyo cidda ay u malaynayaan inay yihiin. Israa’iiltii hore waa tusaalaha ugu weyn ee kaniisadda Adventist-ka ee Toddobaad, laakiin marka la aqbalo sal-dhigga beenta ah ee ah inay matalaan boqolka afartan iyo afarta kun dhammaadka dunida, indho-la’aanta La’odikiya ayaa la muujiyaa, sida tii Israa’iiltii hore ahayd. Adventism-ku wuxuu rumaysan yahay oo baraa inay

yihiin dadka hadhay ee Ilaah dhammaadka dunida, inkastoo ay jiraan caddaymo cad oo taas lid ku ah.

Inta aynu ugu soo dhowaanayno xidhitaanka wakhtiga nimcada, ayaa farriinta loo diro dadka La'odikiya ay sii noqonaysaa mid ka sii culus oo toos ah. Haddii qiyaastaas been ah aan runta daraaddeed dhinac looga dhigin, markaas tusaalooyinka Haaruun, Yeroboocaam, iyo 1863 waxaa lagu qarinyaa huudka dhaqanka iyo caadada. Aad bay ugu dhowdahay xidhitaanka wakhtiga nimcada in mar dambe huudkaas hoostiisa wax lagu qariyo.

Oo tanuna waa xukunka lagu mutaystay: in nuurku dunida yimid, oo dadkuna ay mugdiga ka jeclaadeen nuurka, maxaa yeelay shuqulladoodu shar bay ahaayeen. Waayo, mid kasta oo shar sameeyaa nuurka wuu neceb yahay, umana yimaado nuurka, si aan shuqulladiisa loo canaan. Yooxanaa 3:19, 20.

Taariikhda riddooyinka Adventism-ka waxaa lagu dabaqay Erayga nebiyadeed ee Ilaah. Waa xaqiiqo nebiyadeed. Caddeynta ugu horraysa ee arrintan waa Israa'iiltii hore. Israa'iiltii hore waa taariikh riddonimo sii socota oo sii kordhaysa, hase ahaatee Kitaabka Quduuska ah iyo Ruuxa Waxsii-sheegiddu waxay baraan in Israa'iiltii hore ay astaan u tahay Israa'iilta casriga ah. In kasta oo tani murugo tahay, haddana weligeed tan ka muhiimsan may noqon in runtaas la fahmo sida wakhtigan haatan la joogo. Waxa lagu furfuraayo Muujintii Ciise Masiix waa xaqiiqda ah in taariikhda Adventism-ka sida geeska Protestant-ka ahi ay barbar socoto taariikhda geeska Jamhuuriga. Labada geesba mid walba wuxuu kan kale u yahay markhaati labaad, oo in la diido in si sax ah loo arko mid ka mid ah markhaatiyada, isla mar ahaantaana waxay ka horjoogsanaysaa in markhaatiga kale la aqoonsado.

Khadadka Haaruun, Yaaraabcaam, iyo 1863 waxay tilmaamayaan bilowgii reer binu Israa'iil ee ruuxiga ah ee casriga ah, iyagoo sidaas yeelayaana waxay sidoo kale tilmaamayaan bilowga geeska Jamhuuriga. Farriinta malaa'igta saddexaad waa digniin ka dhan ah qaadashada summadda bahalka. Waa Maraykanka kan marka hore meel mariya sharci Axad ah dabadeedna dunida oo dhan ku khasba inay sidaas oo kale sameyso.

“Quruumaha shisheeye waxay raaci doonaan tusaalaha Maraykanka. In kastoo iyadu hormuud ka noqoto, haddana dhibaatadii isla ahayd ayaa ku soo degi doonta dadkeenna ku sugan dhammaan qaybaha dunida.” Testimonies, volume 6, 395.

Xaqiiqooyinka nebinnimada ee la xidhiidha qalalaasaha sharciga Axadda lagama sooci karo hawsha Maraykanka. Bahalka dhulka ee ku xusan Muujintii cutubka saddex iyo tobnaad waa boqortooyadii lixaad ee nebinnimada Kitaabka Quduuska ah, taas oo talisa toddobaatan sannadood oo nebinnimo ah sida ku cad Ishacyaah laba iyo labaatan. Waa bahalka dhulka kan leh laba gees. Xaqiiqooyinka la xidhiidha xidhiidhka labadaas gees hadda waa la furfurayaa, laakiin waxa keliya loo furayaa kuwa doorta inay fahmaan in Ciise uu ku dhammaystiro furfurista Muujintii Ciise Masiix isaga oo adeegsanaya bilowga shay si uu ugu muujiyo dhammaadka shay.

Maraykanku waxay ku bilaabatay sidii boqortooyadii lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah sannadkii 1798, afartankii iyo shantii sano ee xigayna, labada gees ee taariikhda

wada mari lahaa waxaa la geliyey duruufo la garan karo, hase yeeshee ay garan karaan oo keliya kuwa doonaya inay arkaan. Lixdan iyo shantii sannadood ee lagu sheegay Ishacyaah cutubka toddobaad, waxay bilaabmeen 742 BC waxayna dhammaadeen 677 BC. Laga bilaabo 1798 ilaa 1863 sannadahaas waa la soo celiyey. Lixdan iyo shantaas sannadood waxay tilmaamayaan geeddi-socod qalalaase ah oo ku jira labada geesba.

Markii la gaaray 1863, muddadii bilowga ahayd ee maalmaha nebiyadeed ee “maalmaha boqor keliya” ee Ishacyaah 23 way dhammaatay, sidaasna waxay ku dhidibada u taagtay calaamadaha nebiyadeed ee muddada dhammaadka ee “maalmaha boqor keliya.” Dhammaadka toddobaatanka astaan ahaan ah ee Ishacyaah 23 waxaa lagu muujiyey shan iyo lixdanka sannadood ee ugu horreeyey. 1863 ilaa wakhtiga dhammaadka ee 1989 waa muddada kaniisadda Adventist ee La’odikiya, taas oo ka soo bilaabatay dhaqdhaqaaqii Millerite kuna dhammaata dhaqdhaqaaqa boqol iyo afar iyo afartan kun. Si loo fahmo muddada dhammaadka, waa in la fahmaa muddada bilowga. Adventismku taas ma samayn karo, waayo bilowgiisa waxaa lagu calaamadeeyey diidistiisii dhaarta Muuse, taas oo aqoonsanaysa isla shan iyo lixdanka sannadood ee matala bilowga iyo dhammaadka Adventismka iyo Maraykankaba.

Sababtan aawadeed, waana sabab leh muhiimad aad u sarreysa, qormadani waxay isku dayday inay sugto hal xaqiiqo oo nebiyadeed oo hadda uu furfurayo Libaaxa qabiilka Yahuudah. Xaqiiqadu waxay tahay in haddii aadan doonayn inaad aqoonsato in kaniisadda Adventist-ka ee maalinta toddobaad ay had iyo jeer ku jirtay xaaladda La’odikiya, markaas si macquul ah ma lihid awood aad si sax ah ugu kala qaybiso taariikhda Adventism-ka; oo adigoo si sax ah ugu kala qaybinin taariikhda Adventism-ka, ma lihid karti aad si sax ah ugu aqoonsato geeska Jamhuuriyadnimada.

Waayo, hadday markay ka baxsadeen wasakhda dunida iyagoo ku maraya aqoonta Rabbiga iyo Badbaadiyaha Ciise Masiix, haddana mar kale ku dhex milmaan oo lagu adkaado, dhammaadkooda dambe ayaa uga sii xun bilowgii. Waayo, waxaa u roonaatay inayan garan jidka xaqnimada, intay markay garteen dabadeed ka jeestaan amarkii quduuska ahaa ee loo dhiibay. Laakiin waxaa ku dhacay sida maahmaahda runta ahi leedahay, Eygu wuxuu mar kale ugu noqday mantaggiisii; doofaaraddii la maydhayna waxay ugu noqotay isrograggeedii dhoobada. 2 Butros 2:20–22.